

GNOJENJE NA VODOVARSTVENIH OBMOČJIH

Spodaj opisane zahteve, glede **gnojenja in varstva rastlin**, veljajo za vodovarstvena območja **vodonosnikov Ruše, Vrbski plato, Limbuška Dobrava in Dravsko polje** (Betnava, Bohova, Dravski Dvor, Dobrovce), kjer velja Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbskega platoja, Limbuške Dobrave in Dravskega polja, (ULRS 24/2007, spremembe 32/11, 22/2013, 79/2015); zahteve veljajo tudi za **Selniško Dobravo** po Uredbi o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška Dobrava (ULRS 72/06, spremembe 32/11, 22/2013, 79/15) in zahteve veljajo tudi za **Dravsko – Ptujsko polje** (Šikole-Stražgonjca, Skorba, Lancova vas) po Uredbi o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-Ptujsko polje, (UL RS 59/2007, spremembe 32/11 in 22/2013).

I. (1) Na notranjih območjih, ki so VVOI - najozje, VVOII – ožje in VVOIII – širše, je na kmetijskih zemljiščih prepovedano:

- gnojenje brez gnojilnega načrta;
- gnojenje z ostanki greznic, malih komunalnih čistilnih naprav, komunalnih ali skupnih čistilnih naprav;
- gnojenje z blatom, ki nastaja na kmetijskem gospodarstvu in je mešanica **komunalne odpadne vode**, gnojnice in gnojevke, ne glede na čas njegovega skladiščenja;
- shranjevanje **organskih gnojil, razen uležanega hlevskega gnoja**, v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov; uležen hlevski gnoj se shranjuje na kmetijskih zemljiščih največ 2 meseca, **100 m vstran od vodnega zajetja vendar ne na VVO I**, ter 25 m vstran od tekočih voda;
- shranjevanje komposta ali pregnitega blata 1. ali 2. razreda okoljske kakovosti, določenega v skladu s predpisom, ki ureja obdelavo biološko razgradljivih odpadkov;
- shranjevanje blata, določenega v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu;
- uporaba komposta in pregnitega blata 2. razreda okoljske kakovosti, določenega v skladu s predpisom, ki ureja obdelavo biološko razgradljivih odpadkov;
- uporaba blata, določenega v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu.

(2) **Gnojilni načrt** iz prve alineje prejšnjega odstavka mora biti izdelan v pisni obliki in mora biti ob inšpekcijskem nadzoru na vpogled pristojnemu inšpektorju, če to zahteva. Vsebovati mora najmanj podatke **o vrsti in količini uporabljenega mineralnega ali organskega gnojila za posamezno kmetijsko rastlino in okvirni čas gnojenja**. Gnojilni načrt se izdelava v skladu s Smernicami za strokovno utemeljeno gnojenje, ki so objavljene na spletnih straneh ministrstva, pristojnega za kmetijstvo. Za analizo tal za gnojilni načrt se lahko odvzame en povprečni vzorec tal za več parcel skupaj, če gre za enako rabo in enake talne lastnosti na teh parcelah (do 5 ha kmetijskih zemljišč).

II. (1) Poleg prepovedi iz prvega odstavka so na kmetijskih zemljiščih (razen za VVO I Dobrovce 1B in VVO I Dravski Dvor) na najožjih vodovarstvenih območjih prepovedani tudi:

- gnojenje z gnojnico in gnojevko;
- preoravanje trajnega travinja, razen travinja (trave, detelje, deteljno-travne mešanice in travno-deteljne mešanice), ki je vključeno v kolobar;
- uporaba mineralnih gnojil, ki vsebujejo dušik, od spravila pridelka do 1. marca;
- uporaba komposta in pregnitega blata 1. razreda okoljske kakovosti, določenega v skladu s predpisom, ki ureja obdelavo biološko razgradljivih odpadkov;
- namakanje z vodo, ki so ji dodana rastlinska hranila, razen če gre za pridelavo rastlin pod zaščitno folijo;
- shranjevanje uležanega hlevskega gnoja.

(2) Pri gnojenju z uležanim hlevskim gnojem na najožjih vodovarstvenih območjih letni vnos dušika iz uležanega hlevskega gnoja na posamezno enoto rabe kmetijskih zemljišč na najožjih vodovarstvenih območjih ne sme presegati 140 kg N/ha.

(3) Mineralna gnojila, ki vsebujejo dušik, se na najožjih vodovarstvenih območjih lahko uporabljajo zunaj časovnih prepovedi, če so pri izdelavi gnojilnega načrta in pri gnojenju z mineralnimi gnojili upoštevane naslednje zahteve:

– za okopavine (koruza, krompir, oljne buče,...) največja dovoljena količina dušika pri začetnem gnojenju pred setvijo ne sme presegati 30 kg N/ha (do 100 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil);

– največji enkratni odmerek dušika za dognojevanje okopavin ne sme presegati 80 kg N/ha (do 160 kg UREE/ha oz. drugih mineralnih gnojil). Prvo dognojevanje okopavin se izvede na podlagi hitrega talnega nitratnega testa, ki se opravi enkrat za eno vrsto okopavine. Preizkus in vrednotenje rezultatov preizkusa se izvedeta v skladu s Smernicami za strokovno utemeljeno gnojenje iz drugega odstavka prejšnjega člena;

– za ozimine (žita, oljna ogrščica, ...) enkratni vnos dušika z dognojevanjem spomladi ne sme presegati 60 kg N/ha (do 220 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil). Za prvo dognojevanje svetujemo uporabo do največ 150 kg KAN/ha, žita ga v začetku ne potrebujejo več, ter hkrati ni obremenitev za podtalnico. Za drugo in tretje dognojevanje žit priporočamo uporabo gnojil s počasnejšim sproščanjem dušika, kot so Uniko, Energiko, NGoo in drugi. Jeseni je pred setvijo ozimin vnos dušika v tla z mineralnimi gnojili prepovedan;

– za trajno travinje ter travinje v okviru poljedelskega kolobarja na njivah (travno deteljne mešanice) največja dovoljena količina dušika ne sme presegati 50 kg N/ha (do 200 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil) za vsako košnjo;

– za trajne nasade enkratni vnos dušika z dognojevanjem ne sme presegati 60 kg N/ha;

– za zelenjadnice največja dovoljena količina dušika pri začetnem gnojenju ne sme presegati 40 kg N/ha (do 140 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil). Enkratni vnos dušika za dognojevanje zelenjadnic ne sme presegati 60 kg N/ha (do 220 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil).

(4) **VELJA ZA VVO I, (razen za VVO I Dobrovce 1B in VVO I Dravski Dvor):** Na najožjih vodovarstvenih območjih morajo biti **kmetijska zemljišča celo leto pokrita z zeleno odejo**, določeno v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov.

(5) **VELJA ZA VSA VVO I: Če se na kmetijskih gospodarstvih izvaja paša živine** in so ograde s pašnimi površinami tudi na najožjih vodovarstvenih območjih, se živali v teh ogradah lahko pasejo na naslednji način:

– dokrmeljevanje živali ni dovoljeno,

– napajanje živali in namestitvev korita za rudnine (solnika) morata biti urejena tako, da se korito lahko premešča po pašni površini in s tem zagotovi enakomerna porazdelitev živalskih izločkov po zemljišču,

– pašo je treba prekiniti, če se na pašni površini travna ruša uniči zaradi gaženja.

(6) **Na ožjih in širših vodovarstvenih območjih (VVO II in VVO III)** se gnojenje kmetijskih zemljišč z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo dušik, mora izvajati tako, da enkratni vnos dušika z mineralnimi gnojili pri začetnem gnojenju ne presega **60 kg N/ha, pri dognojevanju pa 80 kg N/ha.**

VARSTVO RASTLIN NA VODOVARSTVENIH OBMOČJIH

Za zatiranje škodljivih organizmov na najožjih vodovarstvenih območjih (razen za VVO I Dobrovce 1B in VVO I Dravski Dvor) se lahko uporabljajo FFS, ki ne vsebujejo aktivnih snovi s spodnjega seznama, uporaba je dovoljena v skladu s predpisi, ki urejajo FFS, pod naslednjimi pogoji:

- Raven intenzivnosti kmetijske pridelave naj se ne poveča;
- Uporaba FFS kot dopolnilni ukrep ostalim nekemijskim ukrepom (mehanski, biološki in biotehnični ukrepi)
- **Prednost ima uporaba FFS in drugih pripravkov, ki so dovoljeni v ekološki pridelavi;**
- Med sezonami oziroma v sezoni je potrebno menjavati aktivne snovi FFS;
- Uporaba FFS na neporaslih površinah je dovoljena le izjemoma;

Upoštevati je še potrebno:

- Vodenje evidenc o uporabi FFS in shranjevanje računov (3 leta za vse izvajalce ukrepov zdravstvenega varstva rastlin; za kmetijska gospodarstva, ki so vključena v KOPOP pa 5 let);
- Pred uporabo FFS je treba skrbno prebrati in upoštevati navodila za uporabo;
- Pripravljene škropilne mešanice, škropljenje in izpiranje naprav za nanos FFS ni dovoljena v bližini objektov za preskrbo s pitno vodo;
- Ostanke FFS ne smete izpirati v vodnjake, odtočne odprtine, greznice in kanalizacijo
- Upoštevanje Pravilnika o pravilni uporabi FFS
- Upoštevanje Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi
- Zakon o fitofarmacevtskih sredstvih (usposabljanje iz fitomedicine- obnovitveni tečaj vsakih pet let, testirane škropilnice na tri leta)
- Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin

SEZNAM AKTIVNIH SNOVI, KI SO PREPOVEDANA NA NAJOŽJIH VVO:

AKTIVNA SNOV	SREDSTVO ZA VARSTVO RASTLIN
bentazon	Herbicidi: <u>Basagran 480, Basagran, Cambio</u>
S-metolaklor	Herbicidi: <u>Camix (zaloge v uporabi do 10.4.2019), Dual gold 960 EC, Lumax, Lumax H 537,5 SE, Primextra TZ gold 500 SC, Efica 960 EC</u>
terbutilazin	Herbicidi: <u>Lumax, Lumax H 537,5 SE, Primextra TZ gold 500 SC, Akris, KobanTX, Calaris PRO</u>
metamitron	Herbicidi: <u>Bettix FLO, Goltix WG 90, Metafol WG</u>
izoproturon	Herbicidi: <u>ni registriranih sredstev</u>
mcpp, mcpp-p, mcpa	Herbicid, gnojilo: <u>Asef 3V1, Dicotex, Substral 3V1, U 46 M-fluid</u>
dimetenamid	Herbicid: <u>Frontier X2, Akris, Tanaris</u>
kloridazon	<u>Ni registrirana aktivna snov v R Sloveniji</u>
tritosulfuron	Herbicidi: <u>Arrat, Biathlon 4D, Callam,</u>
nikosulfuron	Herbicidi: <u>Aliseo, Aliseo plus, Kelvin, Kelvin OD, Kelvin max, Milagro 240 SC, Milagro extra 6 OD, Motivell, Motivel extra 6 OD, Nicosh, Samson extra 6 OD, Samson 4 SC, Bandera, Entail, Arigo, Elumis, Primero, Talisman, Spandis, Nikita</u>
rimsulfuron	Herbicidi: <u>Aliseo, Aliseo plus, Tarot 25 WG, Arigo</u>
fluorkloridon	<u>Ni registrirana aktivna snov v R Sloveniji</u>
petoksamid	Herbicidi: <u>Successor 600, Successor 600 PRO, Koban TX</u>
klopiralid	Herbicidi: <u>Lontrel 100, Cliophar 600 SL, Lontrel 72 SG</u>
dikloprop-p	<u>Ni registrirana aktivna snov v R Sloveniji</u>
triasulfuron	<u>Ni registrirana aktivna snov v R Sloveniji</u>
metazaklor	Herbicidi: <u>Butisan 400 SC, Fuego, Fuego top, Cleranda, Butisan S, Rapsan 500 SC</u>
dicamba	Herbicidi: <u>Arrat, Cambio, Dicotex, Banvel 480 S, Aliseo plus, Landscaper pro weed control, Substral 2V1, Dicash, Mural, Callam, Kalimba, Spandis, Nikita, Kamba 480 SL</u>
metribuzin	Herbicidi: <u>Metric, Plateen WG 41,5, Sencor SC 600, Buzzin</u>
flufenacet	Herbicidi: <u>Plateen WG 41,5, Fluent 500 SC</u>
dimetaklor	Herbicid: <u>Teridox 500EC</u>
klortalonil	Fungicid: <u>Amistar opti, Proceed, Avoca super</u>
klorantraniliprol	Insekticid: <u>Coragen</u>
metalaksil-m	Fungicidi: <u>Fonganil gold, Ridomil gold MZ pepite</u>

DOVOLJENA SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN NA VVO I – dovoljena so vsa sredstva za varstvo rastlin, ki niso na seznamu prepovedanih, tudi če jih kasneje registrirajo:

Herbicidi za žita: Activus 40 WG, Alister Grande (v uporabi do 1.5.2019), Alister new, Alliance, Ally SX, Axial , Axial One, Atlantis star, Bonaca, Boudha, Boxer, Corida, Duplosan KV, Esteron, Ergon, Finy, Flurostar, Grodyl, Granstar super 50 SX, Hussar OD, Hussar plus, Mezzo, Mustang 306 SE, Pallas, Saracen max, Savvy, Sekator OD, Sharpen 33 EC, Sharpen 40 SC, Stomp Aqua, Starane forte, Tolurex 50 SC, Tandus 200 EC, Trinity, TBM 75 WG.

Fungicidi za žita: Avtar 75 NT, Archer max, Ascra pro, Baltazar, Bounty, Bumper 25 EC (Zaloge v uporabi do 2.10.2019), Buzz ultra DF, Caramba, Chamane, Comrade, Cosan, Dithane DG Neotec, Dithane M-45, Folicur EW 250, Flexity, Elatus era, Elatus plus, Eminent 125 EW, Falcon EC 460, Keypro, Kumulus DF, Librax, Manfil plus 75 WG, Mankoz 75 WG, Magnello, Microthiol SC, Microthiol special, Mirador forte, Mirador 250 SC, Opus 1, Orius 25 EW, Ortiva, Pennozeb 75 DG, Pepelin, Propi 25 EC, Prosaro, Priaxor EC, Retengo, Seguris xtra, Siltra xpro, Sphere 535 SC, Star tebukonazol, Tazer 250SC, Tebusha 25% EW, Thiovit jet, Topsin-M, Vindex 80 WG, Zantara, Zamir, Zafra AZT 250 SC.

Insekticidi za žita: Biscaya, Bulldock EC 25, Daskor 440, Decis (zaloge v uporabi do 1.8.2019), Decis 2,5 EC, Decis 100 EC, Evure, Fastac 100 EC, Karate Zeon 5 CS, Kaiso EG, Karis 10 CS, Mavrik 240, Perfekthion, Pirimor 50 WG, Poleci, Sparviero, Teppeki.

Herbicidi za koruzo: Activus 40 WG, Adengo, Adengo 315 SC, Bromotril 225 EC, Callisto 480 SC, Capreno, Esteron, Equip, Focus ultra za koruzo, ki je tolerantna na aktivno snov cikloksidim; Harmony 50 SX, Laudis, Laudis WG 30 (tudi za sladko koruzo), Maister OD, Monsoon active, Merlin Flexx, Mustang 306 SE, Nagano, Osorno, Peak 75 WG Stomp aqua, Sharpen 33 EC, Sharpen 40 SC, Starane forte, Tandus 200 EC, Temsa SC.

Insekticidi za koruzo : 2,5 EC, Decis, Sparviero, talni Force 1,5 G, Sonido za tretiranje semena.

Herbicidi za krompir: Activus 40 WG, Agil 100 EC, Boxer, Challenge, Focus ultra, Fusilade forte, Proman, Stomp Aqua, Sharpen 33EC, Sharpen 40 SC, Stallion sync tec, Targa super, Zetrola; za sušenje cime: Dessicash 200 SL, Beloukha, Reglone 200 SL, Quad-glob 200SL.

Fungicidi za krompir : Acrobat MZ WG, Antracol combi WP 62,8 (zaloge v uporabi do 22.6.2019), Antracol(zaloge v uporabi do 22.6.2019), Antracol WG 70 (zaloge v uporabi do 22.6.2019), Badge WG, Banjo forte, Chamane, Curzate C extra, Curzate M72,5WG, Curzate partner, Cuprablau Z 35 WG, Cuprablau Z 35 WP, Cymbal, Difcor 250 EC, Dithane M-45, Dithane DG neotec, Electis 75 WG, Enervin, Equation pro, Forum MZ WG, Frowncide, Galben M, Gett, Infinito, Manfil 75 WG, Manfil 80 WP, Manfil plus 75 WG, Mankoz 75 WG, Melody duo WG 66,8 (zaloge v uporabi do 22.6.2019), Moximate 725 WG, Moximate 725 WP, Moximate plus, Mirador 250 SC, Mavita 250 EC, Moncut, Nautila DG, Nautila WP, Ortiva, Orvego, Profilux, Pennozeb 75 DG, Pergado MZ, Polyram DF, Pinozeb M-45, Proradix, Proxanil 450SC, Ranman Twinpack (zaloge v uporabi do 6.5.2019), Ranman top, Revus, Sacron 45 DG, Winby, Shirilan 500 SC, Score 250 EC, Tanos 50WG, Tazer 250 SC, Zafra AZT 250 SC.

Insekticidi za krompir: Alverde, Biscaya, Bulldock EC 25, Calypso SC 480, Chess 50 WG, Daskor 440, Evure, Force 1,5 G, Karate zeon 5 CS, Kaiso EG, Karis 10 CS, Laser 240 SC, Laser plus, Mavrik 240, Mospilan 20 SG, Movento, Naturalis, Neemazal T/S, Ovitex, Pirimor 50 WG, Raptol koncentrat, Sparviero, Teppeki.

Herbicidi za oljne buče: Centium 36 CS, Dr. metrob klomazon, Command 36 CS, Devrinol 45 FL, Fusilade forte;

Herbicidi za oljno ogrščico: Devrinol 45 FL, Fusilade forte, Agil 100 EC, Focus ultra, Quick 5 EC, Centium 36 SC, Dr. metrob klomazon, Command 36 CS, Cleravo, Targa super, Zetrola

Fungicid za oljno ogrščico: Baltazar, Bounty, Buzz ultra DF, Caramba, Chamane, Custodia, Folicur EW 250, Mavita 250EC, Mirador forte, Mirador 250 SC, Ortiva, Orius 25 EW, Propi 25 EC, Propulse, Prosaro, Score 250EC, Sisam, Star tebukonazol, Tazer 250 SC, Zaftra AZT 250 SC.

Insekticidi za oljno ogrščico: Biscaya, Bulldock EC 25, Chess 50WG, Daskor 440, Evure, Fastac 100 EC, Decis (zaloge v uporabi do 1.8.2019), Decis 100 EC, Decis 2,5 EC, Karate Zeon 5 CS, Kaiso EG, Karis 10 CS, Mavrik 240, Poleci, Sparviero.

Herbicidi za sojo: Centium 36 SC, Command 36 CS, Dr. metrob klomazon, Fusilade forte, Focus ultra, Harmony 50 SX, Stomp aqua, Sharpen 33 EC, Sharpen 40 SC. Za desikacijo soje je registriran Reglone 200 SL.

Fungicidi za sojo: Serenade ASO

ZA OSTALE KULTURE LAHKO UPORABITE SREDSTVA ZA VARSTVO ZA VARSTVO RASTLIN, KI NISO NA SEZNAMU PREPOVEDANIH FFS ZA VVOI, TER SO REGISTRIRANA V REPUBLIKI SLOVENIJI.

Dovoljena so tudi sredstva na osnovi glifosata: Boom efekt, Bqm super (zaloge v uporabi do 1.10.2019), Chikara duo, Clinic 360 SL (zaloge v uporabi do 1.10.2019), Clinic TF, Helosate 450 SL, Helosate 450 TF, Dominator ultra 360 SL, Kyleo, Plantella total (zaloge v uporabi do 1.10.2019), Roundup alpee, Roundup 60, Roundup easy, Roundup star, Roundup ultra, Roundup energy, Roundup flex, Roundup max, Roundup powermax, Shyfo, Tajfun 360, Touchdown system 4; **na osnovi glufosinata** (Basta-15).

Na ožjih in širših VVO je dovoljena uporaba FFS, ki so dovoljena v integrirani pridelavi in so v skladu s predpisi o FFS .

Kmetijska svetovalna služba:

Marjeta MIKLAVC, univ. dipl. inž. kmet.

Specialistka za varstvo rastlin